

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta Pedagogická

Katedra výtvarné kultury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Můj mikrosvět

Tereza Pelouchová

Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce:

MgA. et Mgr. Stanislav Poláček

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 15. dubna 2015

.....

Chtěla bych poděkovat vedoucímu práce MgA. et Mgr. Stanislavu Poláčkovi za pomoc, odborné a cenné rady a trpělivost v průběhu zpracování této bakalářské práce.

Plzeň, 15. dubna 2015

.....

ANOTACE

Cílem této práce bylo vytvoření sedmi středně velkých formátů a jednoho objektu na téma Můj mikrosvět. Tímto tématem jsem chtěla zprostředkovat své pocity při mé, poněkud obtěžující poruše spánku, a to spánkové paralýze. Práce je tak zaměřena výhradně na pocity a emoce, které prožívám během spánku a bezprostředně po probuzení. Jako techniku jsem zvolila klasické temperové barvy a nástrojem malby byla malířská špachtle. Celá práce je doprovázena textovou částí, kde se zabývám vznikem, pocity a emocemi, inspiračními zdroji, vysvětlením daného problému spánkové paralýzy a v neposlední řadě popisuji postup a průběh celé tvorby.

Klíčová slova: můj mikrosvět, spánek, spánková paralýza, akční malba, emoce

ABSTRACT

The aim of this assignment was to create seven paintings of middle format and one object on topic My microworld. This topic I want to convey my feelings about my annoying sleep disorder, exactly sleep paralysis. This work is focused only my feelings and emotions, which I experience during sleep and immediately after awakening. I used a classic colour as a technique and as a tool of painting was a painting palette knife. Whole work is connected to the text part, where I am dealing about creation, feelings and emotions, sources of inspiration, explanation of sleep paralysis question and finally describe a proces whole creation.

Key words: my microworld, sleep, sleep paralysis, action painting, emotions

Obsah

1. ÚVOD	2
2. PRŮBĚH VZNIKU BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	3
2.1. Počátek výběru tématu.....	3
2.2. První zkušenost se spánkovou parálýzou	4
2.3. Spánková parálýza	5
2.4. Tvorba.....	6
3. INSPIRACE V UMĚNÍ	7
3.1. Jackson Pollock v mém díle	7
3.2. Johann Heinrich Füssli a noční děsy	8
4. POUŽITÍ BAREV	9
4.1. Světlo	10
5. POSTAVY NA OBRAZE.....	11
6. VYUŽITÍ TÉMATU „MŮJ MIKROSVĚT“ V OBLASTI EDUKACE	11
7. VÝSLEDNÁ PRÁCE	13
7.1. Obraz 1/7	13
7.2. Obraz 2/7	14
7.3. Obraz 3/7	15
7.4. Obraz 4/7	15
7.5. Obraz 5/7	16
7.6. Obraz 6/7	16
7.7. Obraz 7/7	17
7.8. Objekt	17
8. ZÁVĚR.....	19
RESUMÉ.....	20
SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ	21
OBRAZOVÉ PŘÍLOHY	22

1. ÚVOD

Na téma Můj mikrosvět jsem vytvořila sedm obrazů středního formátu a jednoho objektu vytvořeného z drátů. Protože téma je velmi rozsáhlé a může obsahovat téměř cokoli, rozhodla jsem se zaměřit na nedávné události, které se mi poslední dobou dějí, a to převážně v noci. Jedná se o tzv. spánkovou paralýzu, o které se v textu zmiňuji. Prostřednictvím této práce bych chtěla divákovi zprostředkovat, jak se cítím bezprostředně po probuzení a co ve mně tyto události vyvolávají. Cílem je, aby divák při pohledu na mé dílo měl podobné, či stejné pocity jako já, když mě přepadne již zmiňovaná spánková paralýza. Touto tvorbou jsem také chtěla ventilovat své emoce, převážně abych se zbavila strachu a dokázala jej expresivně převést na plátno. V obrazech by tedy měl být viděn strach, úzkost, tajemno, ale také vyjádření vnitřní energie a hněvu, proč právě tahle zkušenost se děje zrovna mě.

2. PRŮBĚH VZNIKU BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

V této kapitole se budu věnovat tomu, jak jsem došla od výběru tématu až k úplnému závěru práce. Tato cesta nebyla jednoduchá a čekalo mě mnoho překážek, kdy už jsem si připadala velmi bezmocně.

2.1. Počátek výběru tématu

Můj mikrosvět. Téma, které mě při výběru okamžitě zaujalo, a byla jsem si jistá tím, že na něm chci pracovat. Proč? Protože Můj mikrosvět je velmi rozsáhlý a člověk si pod ním může představit téměř cokoliv. I když je pravda, že v tu chvíli jsem neměla sebemenší představu o tom, co bych chtěla tvořit. Nejprve mě napadlo něco konkrétního, například malovat určité předměty kolem sebe, třeba převedené do maximálně zvětšeného přiblížení. Jakýsi mikroskop. To mi pak přišlo trochu nudné, neboť máme kolem sebe spousty fotografií a malba by už nikoho nemusela zaujmout a překvapit.

Z toho důvodu jsem se rozhodla, že vytvořím něco abstraktního. Abstraktního s hlubokou myšlenkou, nebo pouhou emocí či vnitřním pocitem. Abstraktního umění podle mého není nikdy dost a divák si v abstraktním díle pokaždé najde něco, čím ho zaujme a čím je mu obraz blízký. Další věc, kterou jsem si přála, byla tvořit ve stylu Jacksona Pollocka, akční malby a techniky Drippingu¹. Možnost maximálního prožitku z malby a přímého ponoření se do ní byla pro mě něčím velmi přitažlivým. V této chvíli jsem tedy měla jasno, jakou technikou a jaký typ malby vytvořím, ale stále tu však zůstávala otázka, jaké téma pro můj mikrosvět si zvolím. Když už jsem byla poměrně zoufalá, přihodilo se něco, za co jsem ráda, ale zároveň i nerada – spánková paralýza. V okamžik této poněkud nepříjemné situace jsem si uvědomila, že bych jí mohla využít pro své téma. Především abych mohla předat

¹ Pollock umisťoval po celé ploše plátna rozteklé barvy a zaschlé pramínky (dripping), vytváří tak nový dvojdimenzionální prostor. Akční malba je pak pojmenování pro gestickou a fyzickou angažovanost, která při tvorbě dominuje. To, co se děje na plátně není obraz, ale činnost. Barvou, často prudce vrženou na plátno, pohyby štětce, jehož tahy se nechávají na plátně zřetelné, bezprostředností a okamžitostí gesta malíř vyjadřuje vnitřní napětí, pnutí, jemuž se plátno stává divadelní scénou. FRONTISI, Claude. *Obrazové dějiny umění*. Praha: Knižní klub, 2005. 515 s. ISBN 80-242-1457-1.

poněkud smíšené pocity ostatním, aby i oni poznali a pochopili, jaké to vlastně je. Aby si při pohledu na obraz uvědomili, že tato spánková porucha není sranda, ale velmi zneklidňující zkušenost. A že v mikrosvětě každého z nás není jen to krásné, ale bohužel i to, co nás nedělá šťastnými.

2.2. První zkušenost se spánkovou paralýzou

Když se mi tato událost stala prvně, nevěděla jsem, co se děje. Myslela jsem, že jsem přišla o rozum, mám halucinace a půjdu navštívit psychologa. Musím říci, že během doby tvorby se mi toto stalo čtyřikrát, možná pětkrát.

Začíná to pokaždé stejně, buď při probouzení, nebo usínání. Mám pocit bdělého stavu, ale nemohu se pohnout. Ruce i nohy jsou paralyzovány a začínám pociťovat paniku, neboť si nedovedu vysvětlit jak je to možné, když jsem vzhůru. Vnímám svůj těžký a pomalý dech a přidává se hukot v uších. Poté se k těmto projevům přidávají další podle toho, v jaké poloze spím. Když spím na boku, otočená zády do prostoru, cítím tlak na zádech a vím, že vedle mě „někdo“ či „něco“ sedí. Sedí a snaží se mě otočit, celé tělo sebou cuká a já začínám panikařit ještě více, protože se bojím, že mi ten „někdo“ chce ublížit. Jindy, když ležím otočená směrem do místnosti, a to byl jeden z mých nejděsivějších a nejhorších zážitků v životě vůbec, cítím, že ze mě „cosi“ stahuje peřinu a třese se mnou. Mám otevřené oči a vnímám dění kolem sebe, stále si uvědomuji, že jsem vzhůru, jenom končetiny mne neposlouchají a nemohu se pohnout. Ačkoli nikoho nevidím. Žádnou postavu, žádného dalšího člověka v místnosti. Hukot v uších se stále zvyšuje. V této chvíli je asi nejhorší pocit intenzivního strachu a beznaděje, že vše co se děje je reálné a nemohu s tím nic udělat. Následuje záblesk světla, zvuk elektřiny, jako když probíjí blesk, silná rána a cuknutí celého těla. Jsem vzhůru a tečou mi slzy. Nevím, co se právě stalo a jsem zmatená. Za několik okamžiků si však uvědomím, že to byl „jenom sen“ a já jsem v bezpečí a nemůže se nic stát. A to je pravda, protože spánková paralýza není zdraví nebezpečná, pouze představuje nepříjemnou situaci, ze které se člověk musí probrat. Je to vlastně přesný opak náměsíčnosti. Náměsíčnost zná snad každý člověk, ale o spánkové paralýze se toho bohužel moc neví. Ani česká literatura se o této problematice ve větší míře nezmiňuje, proto jsem musela pátrat v zahraniční literatuře, především vědeckých publikacích. Náměsíčnost je tedy stav, kdy mozek spí a tělo je vzhůru, zatímco při paralýze je vzhůru mozek a tělo spí.

Zajímavé je, že takovéto stavy zažívám, jen pokud spím v místnosti sama, nebo pokud je chladno. Okamžitě po probuzení se „bojím“ znovu usnout, protože se mi jednou stalo, že se paralýza opakovala i třikrát po sobě během jedné noci. Jak při usínání, tak při probouzení. Myslím si, že v takovém případě si člověk nějakým způsobem vsugeruje, že se mu to stane opakovaně a takto si to přivolá. Nejlepším možným způsobem, jak opakované paralýze zabránit, je rozsvítit, přečíst si knihu, dívat se na televizi, nebo se projít. Zaručeně se pak paralýza nezopakuje. Nebo alespoň ne tu samou noc.

Nicméně po této zkušenosti jsem tedy začala pátrat, co se mi to v noci vlastně přihodilo a narazila jsem na již zmiňovaný termín spánková paralýza, někdy také nazývaná jako spánková obrna. Samozřejmě, že na internetu se objevují články a zkušenosti ostatních lidí, ale přímo odborná literatura na toto téma se v českém jazyce nevyskytuje.

2.3. Spánková paralýza

Spánková paralýza je tedy stav mezi bděním a spánkem. Jedná se o krátkodobý stav, kdy je tělo ochrnuté a člověk se nemůže hýbat. Paralýza nastává při usínání (hypnagogická) nebo při probouzení (hypnopompická) a dochází k ní během REM fáze spánku, tedy době, kdy sníme. Tato fáze je fyziologicky typická tím, že mozek pracuje a sní, zatímco tělo je nehybné. Je to z důvodu, aby při pohybech ve snu nedocházelo k přenosu na fyzické tělo a my se nezranili. Pakliže se ale v této REM fázi spánku probudíme, náš mozek je vzhůru, uvědomuje si dění kolem sebe, ale tělo je stále paralyzováno. Během této doby dochází k intenzivnímu pocitu strachu a halucinacím. Můžeme mít pocit, jako bychom nebyli v místnosti sami, slyšet podivné zvuky a dokonce i cosi spatřit. Někteří lidé mívají pocit velkého tlaku na hrudníku, rychlého bušení srdce a obtížného dýchání. Objevuje se hučení v uších, což může být vysvětleno krevním tlakem. Takovéto stavy mohou trvat od několika sekund až po několik minut.²

Myslím, že takovéto stavy mohou vysvětlovat duchařské a démonické zkušenosti lidí, kteří nevědí, co to spánková obrna je, a kteří si myslí, že právě poznali paranormální jev

² CARNEY, Paul R. – BERRY, Richard B. – GEYER, James D. *Clinical Sleep Disorders*. 1. Vydání. Lippincott Williams & Wilkins: 2004. 500 s. ISBN-10: 078174637X

během noci. Také si myslím, že tato spánková porucha může vysvětlovat setkání s mimozemskou civilizací a únosy UFO. Právě proto se v mých obrazech často opakuje motiv neznámé postavy.

Případy zkušenosti se spánkovou paralýzou, ačkoli v té době ještě neznámou, se objevují i v dějinách umění. Například v díle Johanna Heinricha Füssliho a jeho obrazu *Noční můra*³, kterému se budu v textu ještě věnovat.

2.4. Tvorba

V tomto okamžiku jsem tedy měla jasno, jakou technikou a jaké téma budu zpracovávat. Začala jsem tedy tvořit návrhy, nejprve malé pastelkami, poté větší temperou. Bohužel zde nastal problém, neboť temperou a štětcem mi nešly vytvořit živé a energické tahy a výsledek působil poněkud nudně. Byla jsem zoufalá a nevěděla, čím mám malovat. Po konzultaci návrhů mi bylo poraděno, abych si zkusila na velký a tmavě podmalovaný formát kreslit bílou křídou. Byla jsem nadšená a pustila se do práce. Vytvořila jsem takto pár kreseb, ale s výsledkem jsem stále nebyla spokojená. Nedokázala jsem se uvolnit a objevit v sobě energii a převést ji na papír. Živé a expresivní linie pro mne bylo to hlavní. Zajímavé ale je, že s křídou se mi pracovalo celkem dobře. Hledala jsem proto inspiraci a přemýšlela, jakou technikou a jakými barvami budu tvořit. Nechala jsem všemu volný průběh, dělala si drobné skicy a jednoho dne narazila na zvláštní techniku. Byla to technika, která byla blízká špachtli. Přesněji řečeno malířské špachtli na škrábání omítek. Vzala jsem si tedy šedivě podmalovaný papír a vytvořila „záhadnou“ postavu malířskou špachtlí. Zvuky jí vydávané nebyly zrovna příjemné, ale výsledek stál za to. Také jsem použila vysněnou, již zmiňovanou techniku drippingu, tedy barvu nechala stékat, kapat a nanášela ji v prudkých, rychlých a intenzivních tazích. Mohu říci, že to byla tak trochu náhodná tvorba, ačkoli kompozice byla maximálně

³ Johann Heinrich Füssli – švýcarský malíř romantismu, který maloval zneklidňující, symbolistické a velmi erotické obrazy. Neznámější a neúspěšnější je právě obraz *Noční můra*, kterou maloval v několika variantách. Jeho obrazy nevědomí si ve 20. století oblíbili surrealisté. FRONTISI, Claude. *Obrazové dějiny umění*. Praha: Knižní klub, 2005. 515 s. ISBN 80-242-1457-1.

promyšlená. Podvědomě jsem věděla, kam zrovna zasáhnout, kdy použít kterou barvu a kde nechat barvu stékat tak, aby to nevypadalo nečistě až „upatlaně“. Zároveň to ale nesmělo působit nudně a uhlazeně. Jednoduše řečeno, byla to spontánní tvorba s jasnými pravidly.

Tímto stylem jsem tedy vytvořila sérii sedmi obrazů. Obrazy jsou převážně plošné, jen v některých se objevuje znázornění prostoru. Objekt je vytvořen z drátů, aby připomínal tahy špachtle a je barevně a tvarově řešen stejně jako figury na obraze.

3. INSPIRACE V UMĚNÍ

V díle jsem se inspirovala převážně dvěma umělci. Tím prvním je Jackson Pollock, především technikou, a druhým je Johann Heinrich Füssli. Tímto autorem jsem se přímo neinspirovala, ale jeho tematika nočních můr, fantaskních bytostí a především pravděpodobností jeho zkušenosti se spánkovou paralýzou je velmi blízká tématu mému.

3.1. Jackson Pollock v mém díle

Jackson Pollock je americký malíř, představitel akční malby. Radikálně odmítal paletu a tradiční perspektivu. Využíval techniky drippingu, která narušovala protiklad mezi pozadím a motivem. Tento způsob malby vytvářel nový, dvojdimenzionální prostor.⁴ V jeho díle je cítit nekonečná energie a dynamika. „*Jack the Dripper objevil akční malbu i malířský prožitek vnitřní dynamiky samotného aktu malování, hutnosti barvy, sílu rychlosti i dopady barvy na plátno. Pollockovy malby však nejsou jen nahodilé cákance barev na plátně, jak by se na první pohled zdálo – rozměrná abstraktní plátna jsou výsledkem nejvyššího duševního prožitku a umění je motivováno nadsmyslově.*“⁵ A o to mě také šlo. Zachytit vnitřní energii, sílu a rychlost. Chtěla jsem, abych tvorbu prožívala, soustředila se na své vnitřní pocity, především na pocity, jaké zažívám při probouzení. Chtěla jsem ze sebe dostat úzkostlivé stavy

⁴ FRONTISI, Claude. *Obrazové dějiny umění*. Praha: Knižní klub, 2005. 515 s. ISBN 80-242-1457-1.

⁵ Jackson Pollock.[online]. Poslední revize 26. 1. 2009[cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=349>.

prostřednictvím tvorby, což se mi myslím podařilo, neboť při dokončení obrazu jsem cítila obrovskou únavu a vyčerpání. S výsledkem jsem ale byla naprosto spokojena a dostavil se pocit úlevy, klidu a úzkost mě opustila. Obrazy jsou tedy temné až děsivé, ale zároveň je z nich cítit energie. A stejně jako u akční malby, není to pouze nahodilé, ale vše má svůj jasný řád a kompozici. Stejně tak harmonii barev (o barvách se zmiňuji déle). Mé dílo se však v dalších věcech od Pollockova liší. Používám jinou kombinaci barev a motivem je abstraktní figura. Takže ve finále je společná technika a způsob vynaložení energie do obrazu.

3.2. Johann Heinrich Füssli a noční děsy

Švýcarský malíř v období romantismu byl známý především pro zobrazování hrůz. Přesněji řečeno vznešených hrůz, neboť dokonale zvládal malířskou techniku a zobrazoval tak zneklidňující, symbolické a erotické motivy, z nichž tím nejznámějším je „*Noční můra*“.⁶ Tímto obrazem se stal symbolem fenoménu spánkové paralýzy, především na základě neurologů, spánkových odborníků a výzkumných pracovníků v oblasti spánku, kteří jeho práci znají. Obraz byl namalován v době, kdy ještě pojem spánková paralýza neexistoval.⁷ V té době si tedy lidé nemohli logicky vysvětlit, co se děje. Člověk rozezná sen a noční můru od něčeho, čemu se říká paralýza. Při paralýze je všechno živé. Lidé mohou slyšet zvuky, vidět světla, duchy a démony a podobné fantastické a nadpřirozené bytosti. Cítí strach a bezmocnost. Přirozeně si to vysvětlí jako paranormální aktivitu, kdy je navštívil démon, který jim chce ublížit a posednout a obrací se tak v boha. V dřívějších dobách nebyla věda na úrovni jako dnes a lidé si toto nedokázali racionálně odůvodnit. Ostatně jako tomu bylo u mnoha dalších věcí.

Na Füssliho obraze můžeme vidět typickou ukázkou spánkové paralýzy. Děsivá atmosféra, zvláštní bytosti a použití temných barev v pozadí a světlých v popředí. Stejně jako je tomu u většiny mých obrazů, až na jednu výjimku. Díváme se na dívku ležící na zádech, jakoby bez života, paralyzovanou, s hlavou a rukou visící přes okraj postele. Na hrudi jí sedí

⁶ FRONTISI, Claude. *Obrazové dějiny umění*. Praha: Knižní klub, 2005. 515 s. ISBN 80-242-1457-1.

⁷ BOGOUSLAVSKY, J. – HENNERICI, M. G. *Neurological Disorders in Famous Artists – Part 2*. Basel (Switzerland): Karger AG, 2007. 239 s. ISBN 978-3-8055-8265-0

bytosť v podobě ošklivého skřeta, dívajícího se přímo na nás. Tato bytosť je umístěna na hrudi proto, že člověk zažívající paralýzu mívá problémy s dechem a cítí tlak právě v těchto místech. Při takovémto tlaku bývá pak přesvědčen, že mu na hrudi „*cosi*“ sedí. V pozadí spatřujeme koně, který se dívá směrem na ležící dívku, ačkoli jeho oči jsou jakýmsi způsobem nepřítomné. „*Füssli zde očividně dokázal popsat a namalovat prvky spánkové paralýzy s hypnagogickými halucinacemi. Obraz je tak kombinací snu, sexuálního pudu, erotismu a démonického aspektu, který šokoval veřejnost, když byl poprvé představen na výstavě Královské Akademie v Londýně, v roce 1782. Tento skandál však Füssliho proslavil a on tak maloval další varianty tohoto obrazu. Od tohoto momentu byl známý jako výstřední, či podivínský malíř*“.⁸

Pohled na obraz ve mně vyvolává strach a napětí. Nechtěla bych být v situaci, jako spící dívka na obraze, ačkoli sama jí kolikrát jsem. Dokáží se vcítit do malíře, který obraz namaloval a vím, co musel prožívat. Nejenom při jeho zkušenosti se spánkovou paralýzou ale také nepochopením společnosti.

4. POUŽITÍ BAREV

Barvy jsem celkově volila tmavší, a to především do pozadí. Je to z důvodu, aby obrazy měly atmosféru a působily tajemně. Jde o barvu černou, tmavě modrou, červenou a temně fialovou. Pouze jeden jediný obraz je na bílém podkladu. Chtěla jsem dosáhnout jakéhosi narušení, aby obrazy nebyly monotónní. A to nejen z důvodu estetického, ale také psychologického. Černá barva a celkově použité temné barvy v pozadí jsou výrazem prázdnoty, smutku a vážnosti. Naopak bílá barva působí slavnostně, radostně, ale především povzbudivě.⁹ Divák by měl při pohledu na kolekci obrazů pociťovat napětí, úzkost, strach, ale na druhou stranu by neměl mít jen tyto negativní pocity, proto jsem zvolila „světlý bod“

⁸ BOGOUSLAVSKY, J. – HENNERICI, M. G. *Neurological Disorders in Famous Artists – Part 2*. Basel (Switzerland): Karger AG, 2007. 239 s. ISBN 978-3-8055-8265-0

⁹ KULKA, J. *Psychologie umění*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. 435. s. ISBN 978-80-247-2329-7

v podobě bílého podkladu. Temný podklad symbolizuje tmou, noc a nevědomost. Nevědomost proto, že v noci nevidím a nevím, jaké události se dějí kolem mě. Pouze si je představuji.

Do popředí jsem použila barvu červenou, modrou, v malé míře fialovou, hnědo-oranžovou a bílou. Zásadou bylo barvy nemíchat, pouze je nanášet z palety v čisté podobě. Stejně jako u akční malby. Bílá barva v díle vyjadřuje světlo. Světelné dopady na postavy, nebo má čistě mystickou funkci. Měla by přitáhnout divákovu pozornost. Na modrém a tmavě fialovém podkladu je dominantní barva modrá s hnědou, lehce doplněna červenou. Červený podklad je zkombinován s červenou a hnědou, na černém podkladu je zase kombinace modré, fialové a červené. Bílý obraz je v kontrastu s černou postavou, doplněný opět o červenou barvu. Všechny obrazy spojuje bílá barva.

Hnědo – oranžová barva je vyjádřením energie a vzrušením, na druhou stranu může zdůrazňovat pocit neštěstí. Červená představuje živost, dynamiku, sílu, lásku a náruživost. Modrá symbolizuje nedosažitelnost, nekonečnost, hlubokou víru a vědomí smíření se se světem. Fialová zastupuje dynamismus, tajemství a mystiku a v neposlední řadě dramatičnost. V celé sérii obrazů chybí dvě barvy: žlutá a zelená. Žlutá jako veselí, slunce, jas a rozum. Zelená zastupuje klid, pohodu, je barvou jistoty, naděje a bezpečí.¹⁰ Na základě této charakteristiky jsem se rozhodla, jakou kombinaci barev použiji. Musím říci, že barva zelená a žlutá mohou divákovi chybět, ale cílem bylo vyvolat „nepříjemné“ pocity a pochopení nočních stavů, proto jsem obrazy zmírnila alespoň použitím bílé barvy.

4.1. Světlo

Zobrazování světla v malířství je velmi důležité. Vyniká pro svoji atmosféru a fluidum. Může být jako dopadající paprsek, jako hmotná nebo éterická substance, zastupuje sílu a energii a stává se prostředkem modelace objemu.¹¹ V mém díle je světlo zastoupeno

¹⁰ KULKA, J. Psychologie umění. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. 435. s. ISBN 978-80-247-2329-7

¹¹ KULKA, J. Psychologie umění. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. 435. s. ISBN 978-80-247-2329-7

čistě bílou barvou, která nemá funkci modelace objemu, ale zastává zde čistě mystickou funkci. Vytváří tak atmosféru a přitahuje pozornost, především zvláštní auroou kolem postav, nebo dopadajících světelných paprsků na ně.

5. POSTAVY NA OBRAZE

Cílem práce, kromě vyjádření pocitů, bylo také zobrazit sebe samu a abstraktní figury. Právě figura je to, co spojuje celou práci. Nesnažila jsem se zobrazit reálnou a anatomicky správnou postavu, ačkoli byly chvíle, kdy jsem se musela podívat do *Anatomie pro výtvarníky*¹², abych alespoň zjednodušeně dokázala namalovat ruku, či celou postavu zezadu. Jinak jsou postavy namalovány spíše fantazijně, neboť proporce a anatomie zde nehrají žádnou roli. Šlo mi o to, abych zobrazila to, co si myslím, že se děje za mými zády během spánkové paralýzy. Převážně mívám představu jakési nadpozemské bytosti, která se na mě dívá. Není jen jedna, ale může jich být více. Dalo by se říci, že postavy jsou univerzální, všechny téměř stejné. Je to z důvodu mé představy o „děsivosti“. Postava, která vychází ze stínu a je vidět jenom její část, je pro mě vizuálně přitažlivější a samozřejmě záhadnější, než zobrazení konkrétní „příšery“. Snažila jsem se pátrat po různých, tvarově zajímavých bytostech, které by nepůsobily pořád stejně, dokonce jsem si je zkusila i namalovat. Bohužel, v hlavě mi neustále naskakovala představa o té „mé“. Rozhodla jsem se tedy, že většina z nich bude stejná, tzn. zobrazená od hlavy cca do půli těla, jen na každém obraze bude jinak umístěná. S postavami na obrazech jsem ve výsledku velmi spokojená a figura se stává pro moje dílo nesmírně důležitou.

6. VYUŽITÍ TÉMATU „MŮJ MIKROSVĚT“ V OBLASTI EDUKACE

V celé práci a tématu „Můj mikrosvět“ šlo především o zachycení pocitů a vyjádření emocí z nějaké zkušenosti. Přesně to by se dalo využít v oblasti vzdělávání, přesněji ve výtvarné výchově. Především by si žáci nebo studenti mohli vyzkoušet nahlédnout do svých vnitřních pocitů, uvědomit si je a převést je do vizuálního díla. Zde také velmi záleží na

¹² FLINT, T. – STANYER, P. *Anatomie pro výtvarníky, dynamika lidských forem*. 1. vydání. Praha: Svojtka & Co, s. r. o., 2005. 208 s. ISBN 80-7352-243-8

technice provedení, neboť v díle jde o spontánní tvorbu. Právě spontánní tvorba, ať už malba, kresba, či prostorový objekt dokáže nejlépe vyjádřit vnitřní stavy. Myslím, že tato technika by mohla žáky či studenty nesmírně bavit a nemálo z nich by ze sebe dostalo emoce. Ať už kladné či záporné. Ze své zkušenosti musím uznat, že když mi byl zadán úkol na určité téma, ve kterém jsem se měla zaměřit na emoce, a také zadána libovolná technika, nebylo nic příjemnějšího než vzít do ruky barvy a jen tak je rozlévat po papíře. Bylo to nesmírně uklidňující a došlo u mě k uklidnění duševního stavu. Právě tato technika by mohla uvolnit emoce i u těch nejuzavřenějších žáků, a naopak u těch extrovertních by pomohla na určitou chvíli zklidnit emoční projevy.

Technika na vyjádření emocí je jasná, ale dalo by se využít i samotné téma nepříjemného zážitku. Zde je ovšem velmi důležitý vztah a komunikace mezi žákem a učitelem. Stejně tak jako fungování celého kolektivu, neboť není příjemné ostatním sdělovat (ať už běžným sdělováním nebo prostřednictvím tvorby) své nepříjemné zážitky. Téma takovýchto zážitků by se dalo spíše využít prostřednictvím terapeuta, či terapeutické skupiny, kde jsou pro takovouto komunikaci přizpůsobeny podmínky. V tvůrčím procesu se zde nabízí využití arteterapie. Arteterapie, jakožto psychoterapeutická disciplína, která rozpoznává, léčí a napravuje intrapsychické a psychosociální problémy prostřednictvím výtvarné tvorby. Navazuje emoční vztahy mezi klientem a terapeutem a snaží se zachytit duševní obsah klienta, neboť běžné metody sdělení mohou být obtížné.¹³

Téma spánkové paralýzy, jakožto nepříjemného zážitku, který mnoho lidí nemusí pochopit, bych tedy raději přenechala arteterapii. Právě zde by mohlo dojít ke zlepšení duševního stavu a následnému vyřešení, jak a čím proti tomuto bojovat. Kdybych tedy žákům či studentům zadala úkol, aby vyjádřili své vnitřní pocity a emoce prostřednictvím spontánně tvůrčího procesu, bylo by téma spíše neutrální. Např.: vyjádření pocitů z prvního dne letních prázdnin, jak jsem poznal svého kamaráda, co ve mně vyvolávají Vánoce, atd. Témat pro tvorbu je nespočetně mnoho. Určitě bych nevyužívala ta, která by se osobně dotýkala

¹³ KOMZÁKOVÁ, M. – SLAVÍK, J. – BLAŽEK, V. *Umění ve službě výchově, prevenci, expresivní terapii: výzkumný záměr. Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta, 2009. 318 s. ISBN 978-80-7290-415-0

jednotlivce a mohla v něm vyvolat nepříjemné stavy. A když už by došlo k nějaké takové situaci, snažila bych se vzniklou situaci nějak řešit. Zde ovšem záleží na empatii, znalostech a zkušenostech učitele.

Spontánní tvorba se tak zajisté stává nejlepším prostředkem pro vyjádření emocí. Dá se využít jak u žáků, studentů, tak u dospělých. Ukazuje nám naše nejnítěrnější duševní stavy, pomáhá uvolnit přebytečnou energii a ulevit emocím, ale stejně tak může odhalit i psychické problémy.

7. VÝSLEDNÁ PRÁCE

Na základě několika skic jsem se rozhodla, že začnu tvořit. Nevěděla jsem ale, zda budu malovat na natažené plátno či sololitové desky. Protože natáhnout plátno mi přišlo časově náročné, pořídila jsem si nakonec sololitové desky s tloušťkou 0,5 cm, aby se neprohýbaly jako ty tenké. Z tohoto důvodu jsem si mohla dovolit desky nerámovat, což ve výsledku ušetřilo ještě více času a práce. I bez rámu obrazy vypadají dobře. Desky jsem podmalovala tmavými barvami, jeden je na bílém podkladu a na jedné desce je nalepený, již hotový obraz na balicím papíru. Nástrojem pro malbu se stala především malířská špachtle na omítky a štětec. Ten byl používán minimálně. Malířskou špachtli jsem používala jak ostrou hranou, tak naplocho. Díky ní se barvy na obraze krásně překrývají a působí velmi živě. Barvy jsem používala klasické temperové, v kombinaci s tónovacími barvami na stěny a bílé latexové barvy. Vystavení celé série obrazů a objektu bych si představovala ve velkém prostoru, nejlépe tam, kde by byly pouze bílé stěny. Je to z důvodu, že většina obrazů je namalována tmavými barvami, aby tedy mohly vyniknout. Na druhou stranu bílé stěny a velké prostory mohou na lidi působit úzkostně, což by podtrhlo celé téma spánkové paralýzy.

7.1. Obraz 1/7

Tento, jako jediný z celé série není namalován přímo na sololitové desce, ale na balicím papíře, který je na desku nalepen pomocí oboustranné lepicí pásky. Protože rozměr papíru neodpovídal rozměru desky, byl o kousek menší, jsou tedy kraje desky zamalovány stejnou barvou, jako podklad na papíře. Nalepen je z toho důvodu, protože obraz na papíře měl sloužit jako pouhá skica. Právě na tomto jsem si zkoušela techniku špachtle a drippingu. Chtěla jsem vědět, jak to bude působit, a protože „o nic nešlo, neboť je to skica“, jsem se

dokázala uvolnit a tak trochu mi „bylo jedno“, jak bude dílo vypadat. Nakonec se obraz tak zalíbil, vypadá uvolněně a tajemně, že jsem se rozhodla ho nalepit a udělat z něj definitivní dílo. Byla jsem nadšená, že mám hotový první.

Je zde zobrazena figura (jako v těch dalších), která se ne dívá přímo na nás, ale jakoby za nás. Její výraz je smutný a tajemný. Dělalí to především namalované oči. Právě oči dodávají postavám tajemný charakter. Postava je zahalena ve stínu a z levé strany na ní dopadá světlo. Světlo v tomto případě působí mysticky a dodává zvláštní auru.

Od tohoto obrazu se odvíjejí i další, kde pokračuji ve stejném námětu i technice. Konečně se mi podařilo vyjádřit pocity. To mi přineslo nesmírnou radost, kterou jsem ale na sobě nemohla dát znát, protože jsem se musela soustředit na spánkovou paralýzu, která vyvolává jiné pocity, než radost.

7.2. Obraz 2/7

Obraz, který se často objevoval ve skicách. Byla to vlastně první skica, když mě napadlo téma spánkové paralýzy. Na tomto zobrazení jsem se snažila zkoušet veškeré techniky. Kresbu, malbu štětcem, plošnou malbu i křídou. Bohužel ani jedno z toho nevypadalo dobře, tak jsem začala přímo na sololitovou desku tvořit v charakteru prvního obrazu. Nedařilo se. V tuto chvíli nešlo jen o pouhou skicu, ale už jsem malovala „naostro“. Bála jsem se do malby radikálně zasáhnout, abych obraz nepokazila. Neustále jsem přemalovávala a výsledkem byl celkem nudný, statický obraz. Nějakou dobu jsem se jím nezabývala a vrátila se k němu až po všech dokončených obrazech. To už jsem byla rozmalovaná a věděla, že se zásahu nemusím obávat a obraz přetvořila. Dodala jsem mu pozadí, uvolnila se a ve velkém nanášela převážně bílou barvu. Výsledkem je kompaktní, ucelený obraz, ve kterém je cítit obrovské množství energie.

Jsou na něm zobrazeny tři postavy. První v popředí jsem já, poté jakýsi mezistupeň a jako poslední nadpozemská bytost. Někdo by obraz mohl pochopit jako určitou transformaci, ale není tomu tak. Jde o to, že stojím a za mými zády stojí kdosi, kdo vypadá jako někdo z jiné planety. Opět jde o pouhou představu o tom, co se asi tak děje za mými zády, když v noci spím.

Atmosféru jsem se opět pokusila zachytit použitím bílé barvy, jakožto světla. Ovšem určité tajemno tomu dodává opět záhadná postava s hlubokým černým okem.

7.3. Obraz 3/7

Dílo vytvořené na červené podmalbě je energické, především už jenom díky použité červené barvě, která jak jsem se již zmiňovala, představuje živost a dynamiku. Obraz nepůsobí temně, ale spíše zvědavě. „Co se děje na obraze“? „Proč se na mě postavy dívají a co po mě vlastně chtějí“? Jeden z prvních obrazů, který se mi dařil již od samého začátku i přes to, že jsem malovala „naostro“. Ani trochu jsem neměla strach radikálně zasáhnout, a přesně jsem věděla, kde jakou čáru vytvořit. Věděla jsem, že obraz bude vypadat přesně podle mých představ. I tento motiv se často objevoval ve skicách a stejně jako ten předchozí, byl namalován různými technikami. Tahle byla ze všech nejlepší.

Hlavním motivem na obraze jsem „já“. Já, která stojím uprostřed místnosti, někam kráčím a kolem mě jsou záhadné postavy, které mi něco říkají a já je neslyším. Neslyším, protože je nechci slyšet a proto mám zacpané uši. Je to reakce na hučení v uších během paralýzy, kdy mám pocit podivných zvuků. Proto jsem znázornila sebe, zacpávajíc si uši, abych tento hukot a šum neslyšela.

Obraz se mi velmi líbí barevně a myslím, že se mi kombinace hnědé, červené, bílé a černé povedla.

7.4. Obraz 4/7

Rozměrově největší obraz na tmavofialovém podkladu. Tento je jedním z těch, které mi daly velkou práci, protože jsem jej několikrát přemalovávala. Námět byl ten, že stojím a mám zavázané oči. Ty jsem znázornila jako noční škrabošku. U mé hlavy vystávala obrovská postava, která se dívala přímo na mě, ale já ji neviděla. Stejně jako u předchozího obrazu, kdy jsem neslyšela, v tomto zase nevidím. Šlo o to, že v noci nevidím věci, co se za mnou odehrávají. A proto i kdyby u mě něco stálo, nikdy to nespatřím. Protože to vlastně neexistuje. Ve skicách mám v několika variantách sebe se zavázanýma očima, tak jsem se to samé pokusila vytvořit i na desky. Bohužel ve výsledku se obraz velmi tloukl. Na jedné straně obrazu já, na druhé straně postava. Divákovy oči tak najednou nevěděly, kam se dívat, jestli

na levou část obrazu, či na pravou. Proto jsem musela levou část zrušit a sebe namalovat až stylisticky a úplně vymazat zavázání očí. Dílo je teď čistší a divákova pozornost směřuje pouze na postavu sklánějící se nade mnou.

Co se použití barev týče, původně jsem zde neměla použitou bílou barvu a obraz působil temně a až nepříjemně. Jakmile jsem však přidala bílou, obraz nádherně prokouknul a dostalo se mu osvětlení.

7.5. Obraz 5/7

Rozměrově nejmenší obraz z celé série a jako jediný malován na šířku. Obdélný a malý formát se dal skvěle využít pro zobrazení několika postav vedle sebe. Chtěla jsem namalovat skupinku postav, dívajících se přímo na mě a při tom jim dodat auru. Tu jsem docílila pomocí bílého světla dopadající na hlavy a ramena postav v levé části obrazu. Právě kontrast mezi levou osvětlující částí a pravou temnou, dělá obraz záhadným. Na denní světlo je to krásně vidět, ale na umělém mohou být barvy a postavy v pravé části hůře čitelné. Červená barva je zde barvou doplňující, ale v tomto případě může někomu evokovat krev, což z obrazu dělá „brutální“ záležitost.

7.6. Obraz 6/7

Tento obraz je odlišný od všech ostatních především svojí barevností. Jako jediný je podmalován bílo šedou barvou se strukturou. Snažila jsem se, aby série nebyla monotónní a aby se i v tmavých obrazech našel světlý bod. Zkoušela jsem si na něm novou techniku podmalby. Když jsem povrch natřela pouze bílou, nevypadalo to dobře, a tak jsem přidala ještě černou a špachtlí vytvořila strukturu. Podklad tak dostal úplně jiný rozměr a v tu chvíli mě trochu mrzelo, že jsem jej nepoužila i u jiných obrazech. Ty už jsem ale měla namalované a nechtěla jsem do nich již zasahovat.

Na tento bílý podklad jsem namalovala černou postavu s červenou doplňující barvou. Líbila se mi myšlenka černobílého obrazu. Děj na obraze se odehrává v exteriéru, v lese. V pozadí jsou namalovány kmeny stromů, postava v popředí stojí čelem k divákovi a „někam“ ukazuje. Ukazuje „někam“, ale nevím kam. Je to stejně tak velká otázka, jako celé

téma spánkové paralýzy. Obraz je svým provedením, barevností a gestem ukazující ruky odlišný od ostatních, a nejvíce ze všech přitahuje svoji pozornost.

Při tvorbě mě nejvíce zaujalo využití malířské špachtle na zobrazení stromů. Bylo to tak jednoduché, přitom ve výsledku kmeny stromů opravdu vypadají jako kmeny. Bílá latexová barva je hutné konzistence a při rozetření špachtlí vytváří zajímavý efekt. S přidáním černé a červené působí nesmírně harmonicky. Stromy se mi tak líbily, že jsem je využila ještě v následujícím díle, ale protože to už nebylo na bílém podkladu, efekt není takový.

7.7. Obraz 7/7

Poslední malovaný obraz. Tady jsem opět zkombinovala červenou, hnědou a bílou barvu a jako u předchozího obrazu děj umístila do exteriéru, opět do lesa. V pravém dolním rohu je zobrazena postava, která představuje mě, a dívá se do temného lesa. V lese může spatřit něco, ale také nic. Opět je zde zachycena představivost čehosi neviditelného. Les je tam proto, aby si člověk mohl zkusit zapojit svou vlastní fantazii a vzpomenout si, kolikrát už byl v lese, kdy se začalo stmívat. Mohl si představit, jak očima tiká z místa na místo a za každým stínem vidí něco, co se na něj dívá a mohlo by mu ublížit. Takto bych vlastně mohla přiblížit spánkovou paralýzu, srovnatelnou co do strachu s bojácným člověkem, stojícím uprostřed temného lesa. Les na obraze mě tak neustále nutí se na něj dívat a hledat, co se mezi stromy skrývá.

7.8. Objekt

Objekt byl pro mě nejtěžší částí, protože se orientuji spíše na malbu a s prostorovou tvorbou nemám moc zkušeností. Přemýšlela jsem, jak jej zhotovit, aby společně s malbou tvořil jeden celek a nepůsobil odlišně. Určitě jsem věděla, že vytvořím abstraktní postavu podobnou jako na obrazech, tzn. do poloviny těla. Měla jsem na výběr dvě možnosti, pletivo nebo samotné dráty. Protože pletivo už má v sobě vzor, rozhodla jsem se pro dráty, které budou v souladu s obrazy a zároveň budou připomínat tahy štětce. Doma jsem tak našla starý rezavý drát a dala se do práce.

Už vytvoření základní konstrukce se stalo problémem, neboť jsem chtěla, aby socha stála na podstavci. Samotný drát se všelijak kroutil a nedal se vytvarovat tak, aby vytvořil

základnu pro sochu, proto jsem se rozhodla, že bude zavěšená. Musím říci, že se zavěšeným objektem se mi pracovalo mnohem lépe. Po vytvoření základní konstrukce – hlavy, krku a ramen jsem postupně po kouskách navazovala další dráty, aby byl objekt hustěji propletený. Při pohledu na sochu z dálky však můžeme vidět, že je úplně průhledná. Aby však nebyla pouze ze starého rezavého drátu, přidala jsem na závěr barvu. Nejprve bílou latexovou, která mi už za dobu jejího používání velmi zhoustla, což se mi velmi hodilo. Nanášela jsem ji velkým štětcem a na jednotlivých drátech se vytvořily obrovské a hutné nánosy pasty. Toho jsem se snažila využít při lehkém náznaku očí. Výsledek mě velmi překvapil. Jako doplňkovou barvu jsem v malé míře zvolila červenou a černou, kterou jsem na sochu lila shora přímo z tuby. Celek tak připomíná bílý obraz z kolekce. Rezavý drát je místy přiznán.

8. ZÁVĚR

Cílem práce bylo zhotovit sedm obrazů středního formátu, jednoho objektu a teoretické části. Snažila jsem se divákovi zprostředkovat své pocity a emoce z daného tématu „Můj mikrosvět“. Především to jsou pocity spánkové paralýzy, jak se cítím během ní a bezprostředně po probuzení. Během tvorby jsem došla k tomu, že způsob, jakým ostatním přiblížit pocity ze spánkové paralýzy je přirovnání ke strachu „sám/sama v lese“. Myslím, že je to velmi podobné a jistě si každý z nás vybaví zážitky z lesa, kdy v něm zahlédli byť jen divoké prase. Jaký asi měli pocit z tohoto „obávaného“ zvířete?

Při tvorbě jsem se také snažila ze sebe uvolnit emoce, napětí a převést energii prostřednictvím spontánně tvořivého procesu. Nanášela jsem barvu v rychlých a prudkých tazích, nechala ji stékat a kapat. Inspirovala jsem se akční malbou a technikou drippingu. Tento styl tvorby dokázal uklidnit moji duši a z nepříjemných pocitů ze spánkové paralýzy se de facto vymalovat. Vyzkoušela jsem si práci s malířskou špachtlí na omítky, která mě tak nadchla, že jí budu využívat i ve svých dalších dílech.

Díky tvorbě na téma spánkové paralýzy, jsem se jí začala více zabývat, přečetla jsem několik článků a diskuzí a vím, že spánková paralýza člověku neublíží a vždy se z ní probudí. Díky této zkušenosti jsem tak získala zajímavé téma pro svoji práci a dokázala jsem jej přiblížit i člověku, který se se spánkovou paralýzou nikdy nesetkal a neví, o co jde. Při pohledu na sérii obrazů by tak měl mít stavy podobné těm, které prožívám já. Musím říci, že lidé, co se podívali na tyto obrazy, to opravdu komentovali se slovy, že je to tajemné až děsivé. Někteří z nich měli husí kůži a nepříjemné pocity. Přesně toho jsem chtěla docílit.

RESUMÉ

The aim of this bachelor's work was to create seven paintings of middle format, one object and teoretical part. I tried to convey my feelings during sleep paralysis and immediately after awakening. During creation I found way how to close fear of sleep paralysis and it's „alone in woods“. I think it is a similar, because everyone can remember of their experience from woods, when they see a wild boar for example. How about their feelings about this „dreaded“ animal?

During creation I tried to release emotions, tight and energy. Inspiration was a dripping and action painting. This kind of work helped me to calm my spirit from sleep paralysis feelings. And I tried to work with painting palette knife and I was excited so much, I will use it in any other my paintings

Because of creation of sleep paralysis topic I started to deal about this issue. I read many articles and discussions and I know that sleep paralysis isn't dangerous and one person always wake up from it. Because of this experience I found an interesting topic for my work and I managed to close it to people who have no clue what sleep paralysis is about. Seen this paintings people shoud have similar feelings like I have. I have to say, people, who saw this pictures commented with words like mysterious and scary. They really had unpleasant feelings. Is exactly what I wanted to attain.

SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

Knihy:

FRONTISI, Claude. *Obrazové dějiny umění*. Praha: Knižní klub, 2005. 515 s. ISBN 80-242-1457-1.

CARNEY, Paul R. – BERRY, Richard B. – GEYER, James D. *Clinical Sleep Disorders*. 1. Vydání. Lippincott Williams & Wilkins: 2004. 500 s. ISBN-10: 078174637X

BOGOUSSLAVSKY, J. – HENNERICI, M. G. *Neurological Disorders in Famous Artists – Part 2*. Basel (Switzerland): Karger AG, 2007. 239 s. ISBN 978-3-8055-8265-0

KOMZÁKOVÁ, M. – SLAVÍK, J. – BLAŽEK, V. *Umění ve službě výchově, prevenci, expresivní terapii: výzkumný záměr. Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta, 2009. 318 s. ISBN 978-80-7290-415-0

KULKA, J. *Psychologie umění*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. 435. s. ISBN 978-80-247-2329-7

FLINT, T. – STANYER, P. *Anatomie pro výtvarníky, dynamika lidských forem*. 1. vydání. Praha: Svojtka & Co, s. r. o., 2005. 208 s. ISBN 80-7352-243-8

Internetové zdroje:

Jackson Pollock. [online]. Poslední revize 26. 1. 2009 [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=349>.

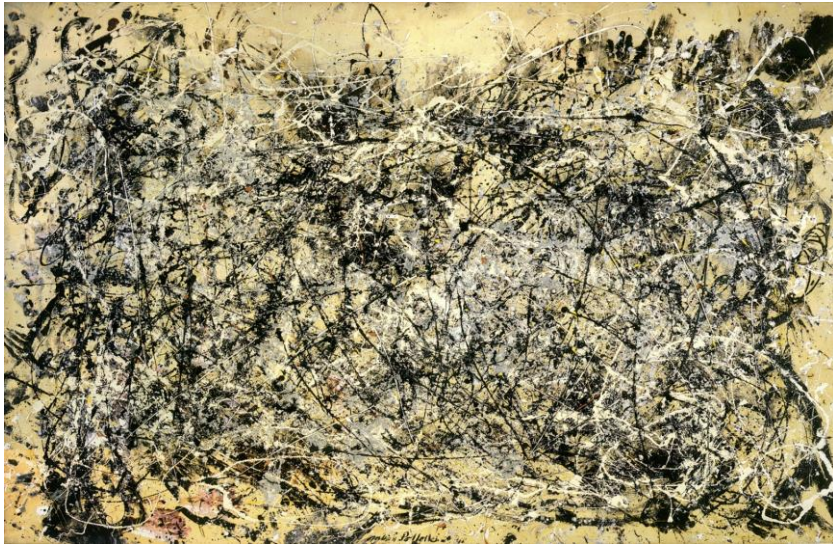
OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

(Obr. 1) Jackson Pollock

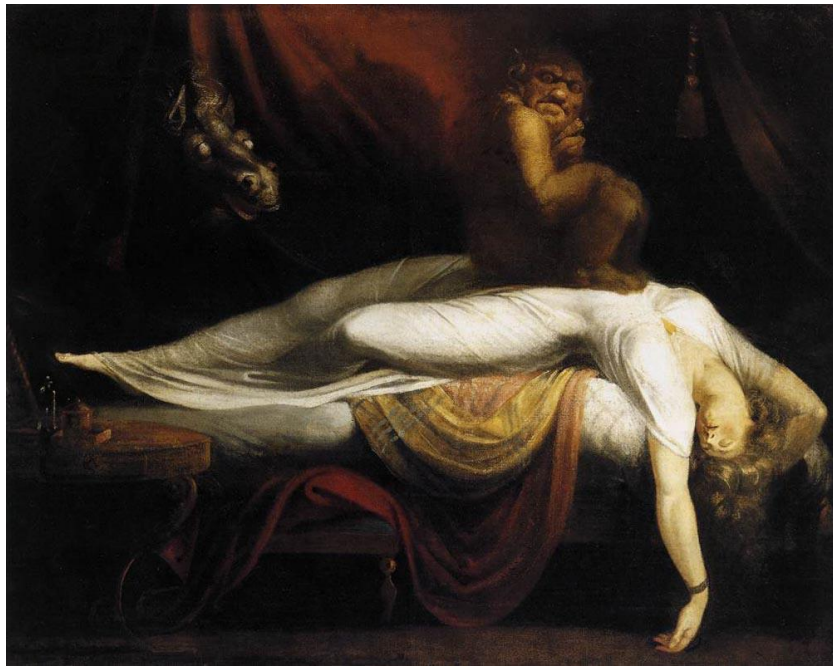
<http://nonsite.org/article/pollocks-formalist-spaces>

(Obr. 3) Johann Heinrich Füssli

<http://perceval.over-blog.net/article-30537657.html>

Obr. 1

Obr. 2

7.1. Obraz 1/7

7.2. Obraz 2/7

7.3. Obraz 3/7

7.4. Obraz 4/7

7.5. Obraz 5/7

7.6. Obraz 6/7

7.7. Obraz 7/7

7.8. Objekt

